

Un viatge carregat de profecia

Dg, 11/04/2021 per El Bon Pastor

[El Bon Pastor](#)

En aquest dia de Pasqua, el meu pensament s'adreça també a l'Iraq, que vaig tenir l'alegria de visitar el mes passat. Demano que aquest país pugui continuar pel camí de la pacificació que ha emprès, per tal que es realitzi el somni de Déu d'una família humana hospitalària i acollidora per a tots els seus fills». Aquestes paraules, extretes del Missatge Urbi et Orbi d'enguany, enviat pel Sant Pare amb motiu de la festa de Pasqua, recorden el viatge del Papa a Iraq el proppassat mes de març. Contra l'opinió dels experts, vaticans i no vaticans, que veien en el viatge papal a Iraq una decisió massa arriscada, el Papa va tirar al dret i va passar tres dies en un dels països més inestables i insegurs del planeta. Desafiant els perills i guiat tan sols per la idea de fer-se present en un país martiritzat per una guerra que no s'acaba, el Papa va dur a terme un viatge profètic. Ni l'estat de la pandèmia ni la manca de seguretat, ni els parers dels qui consideraven que ara no tocava, van dissuadir el papa Francesc de fer-se pelegrí de la pau. El Papa, successor de Pere, s'aplicava a si mateix les paraules que Jesús va adreçar al primer dels Dotze mentre celebraven l'últim sopar: «enforteix els teus germans» (Lluc 22,32). El ministeri de Pere és, també, el de la consolació i de l'encoratjament.

Iraq és un país destrossat per conflictes inacabables que han provocat la mort de milers de persones i l'èxode de molta gent, musulmana i cristiana. Les ferides de la guerra han deixat aquella terra com un cos crucificat. Les dues guerres del Golf, la guerra entre Iraq i Iran, la guerra civil i la guerra contra l'anomenat Estat Islàmic, el conflicte entre els kurds i la veïna Turquia, el conflicte perenne entre la minoria sunnita i la majoria xiïta, tot plegat ha repercutit terriblement sobre la població i, de manera particular, sobre les minories religioses cristianes i iazidites. N'hi ha prou amb una sola dada: de l'any 2000 fins ara els cristians iraquians han passat de ser un milió i mig a quedar reduïts a 200.000. La majoria d'ells són caldeus catòlics. Els qui s'han quedat al país han cercat refugi en la plana de Nínive, en la regió de Mossul, el territori històricament cristià d'Iraq, tant els cristians caldeus (units a Roma) com els assiris (autocèfals), les dues branques del tronc cristià autòcton. L'Estat Islàmic va expulsar la minoria cristiana dels seus territoris, va implantar un règim de terror i va declarar Mossul capital del califat.

Precisament, a la plaça de les quatre catedrals de Mossul, totalment destruïdes pels jihadistes i els bombardeigs, el Papa va pregar per les víctimes de la guerra, per la pau, la convivència i la reconciliació. Francesc va exclamar: «La fraternitat és més forta que el fratricidi, l'esperança és més poderosa que l'odi». I després, durant la pregària, va afirmar que calia «escoltar les veus dels autèntics homes de Déu» quan hi hagués perill que ressorgissin els enfrontaments. A Qaraqosh, ciutat de majoria cristiana prop de Mossul, durament colpida per la guerra, el Papa va parlar de «reconstrucció», no tan sols dels edificis, sinó dels «vincles que uneixen comunitats i famílies, joves i ancians», tots empesos pel somni d'un futur comú i divers en una terra regada per una fe que és «una benedicció de Déu».

Són paraules plenes de la saviesa de l'Evangeli que tallen de sota-rel la temptació de la revenja i del sentiment de rancúnia, i impulsen allò que tot país necessita: el do de la pau i de la convivència. En aquell marc de ruïnes el missatge del Papa ressonava com un compromís que cal renovar cada dia, sense fer cas de les veus de discòrdia i d'enfrontament que acostumen a precedir la mort del germà. Cap

exigència de satisfacció pel dany causat, que ha estat molt gros. Cap actitud que reclamés drets antics, que insistís en els greuges i atiés el sentiment de revenja. Calia tenir en compte, com subratlla Andrea Ricardi, «el sofriment de tots els iraquians», no tan sols dels cristians. Era l'Evangelí en estat pur, que acollia una comunitat provada durament i que ara retrobava, sota el gran guiatge del patriarca caldeu Lluís-Rafael Sakko, els camins d'un futur possible, fressats per una Església renovada en la seva litúrgia i el seu testimoni. Només hi ha esperança allí on floreixen la senzillesa i la joia de l'Evangelí, allí on creix la recerca de la pau. El perdó ha de començar per un mateix, no esperar que l'altre faci el primer pas, diu Jesús (vegeu Mateu 18,1). Una lliçó que cal recollir i que mostra la força espiritual que sorgeix de l'Evangelí.

El dia abans, el 6 de març al matí, el Papa s'havia trobat a Ur de Caldea, pàtria d'Abraham, amb representants de les tres religions que el consideren el pare comú en la fe. El Papa va dir: «El camí que indica el cel és el camí de la pau». I, representant la metàfora de la barca, va insistir que jueus, cristians i musulmans han de remar en la mateixa direcció. El Papa va escoltar, entre altres testimonis, una dona sabea-mandea, Rafah Husein Baher, que li va manifestar que ella també havia tingut la temptació de fugir del país, però que l'ajuda de famílies amigues l'havia fet quedar per construir la pau. I va afegir que, pel fet d'haver viscut solidàriament l'experiència de la guerra i haver patit la injustícia, «la nostra sang està barrejada», és sang de tots. Com la dona de l'Evangelí que va adreçar una benaurança a la mare de Jesús («sortoses les entranyes que et van dur i els pits que vas mamar!», Lluç 11,27), la dona sabea-mandea va acabar dient al Papa: «Beneïtel qui extirpa la por de les ànimes, beneïts els pacificadors». Aquesta benaurança respon a una vocació cristiana fonamental, que és expressada en les benaurances evangèliques: «Feliços els qui treballen per la pau» (Mateu 5,9). Una vocació que és un do per a cadascú i un regal per als qui comparteixen el treball a favor de la pau. Els cristians som heralds de pau, missatgers de la bona nova d'un món reconciliat. La dona d'Ur va expressar de manera ferma quina és la vocació cristiana. On hi ha un deixeble de Jesús, hi ha un home de pau que refusa el conflicte, que manté alhora la simpatia i l'audàcia de l'Evangelí.

La visita humil del Papa al gran aiatol·là Al-Sistani a casa seva, a Najaf, ciutat santa xiïta, va ser una de les imatges més colpidores dels viatges. Dos ancians, dos homes de Déu, es trobaven i dialogaven des de la proximitat personal. L'hospitalitat és sagrada i és font d'amistat: Al-Sistani rebia a casa el Papa com a germà. No hi va haver declaració conjunta, però era evident la sintonia de les declaracions que cada part va publicar després de la visita. El refús de la guerra i de la violència, la possibilitat de viure junts en pau -tot i ser persones de religions diverses-, el rebuig de tota exclusió dels pobres i dels desplaçats, el compromís amb els valors morals, tot plegat constituïa el rerefons d'un diàleg que es va fer en nom del Déu Totpoderós i Creador.

Colpeix veure com dos homes de fe han mirat conjuntament al futur i hi han besllumat una esperança. No han mirat enrere, cap als desastres que ha viscut un país turmentat pels sofriments i la mort, per les lluites religioses i ètniques, per les massacres terroristes de poblacions senceres. Tothom podia retreure els danys de què ha estat víctima, tothom podia dir que l'altre és el culpable. Però no ha estat així. L'enfrontament s'acaba amb una mirada misericordiosa, no amb el retret amarg i la revenja soterrada.

El viatge del papa Francesc a Iraq és una expressió concreta de l'encíclica Fratelli

tutti. La fraternitat universal, ja proclamada en la declaració d'Abu Dabhi, que signaren el Papa i el sunnita Al-Tayyeb (2019), un home profundament espiritual, s'ha refermat en la visita al mestre xiïta Al-Sistani (2021). Mentre volava per l'espai aeri egipci, el Papa va rebre un telegrama d'Al-Tayyeb que començava amb la paraula «germà». La fraternitat ha començat a obrir-se camí en la via que han emprès homes de fe i de religió, cristians i musulmans, que estan convençuts que el nom de Déu és pau. Abraham, subratllava el Papa a Ur, és model comú, i per això «cal fer, com ell, passos concrets, pelegrinar descobrint el rostre de l'altre, compartir memòries, mirades i silencis, històries i experiències», sempre, però, esguardant un futur i un horitzó: el de l'humanisme que brolla de l'Evangelí i que s'escampa arreu. Per això el viatge del papa Francesc a l'Iraq és un viatge carregat de profecia.

Armand Puig i Tàrrach